

K.P.S.E.A
TATHMINI YA SHULE YA JUNIA
TATHMINI YA DISEMBA 2026
GREDI YA 4 - KISWAHILI LUGHA
Muda: Saa 1 Dakika 30

TAARIFA ZA MWANAFUNZI

KISWAHILI

Jina: _____ Shule: _____

Nambari ya Tathmini: _____ Tarehe: _____

Nambari ya Shule: _____ Sahihi: _____

MAELEKEZO KWA WANAFUNZI

1. Andika jina lako, jina la shule yako na nambari yako ya mthani katika nafasi ulizoachiwa.
2. Andika tarehe, nambari ya shule yako kisha weka sahihi yako.
3. Soma kila swali kwa makini
4. Mtahiniwa ahakikishe kuwa kurasa zote kwenye kijitabu hiki zimepigwa chapa.
5. Jibu maswali yote katika kijitabu hiki.

JEDWALI LA ALAMA

ZOEZI	SEHEMU A	SEHEMU B	SEHEMU C	ASILIMIA (%)	KUZ 1	KUZ 2	KUF 1	KUF 2	KUK 1	KUK 2	CHI 1	CHI 2
KIWANGO CHA ALAMA	ALAMA 15	ALAMA 20	ALAMA 15		90-100	75-89	58-74	41-57	31-40	21-30	11-20	1-10
POINTI					8 POINTI	7 POINTI	6 POINTI	5 POINTI	4 POINTI	3 POINTI	2 POINTI	1 POINTI
JUMLA YA ALAMA ZA MWANAFUNZI												

SEHEMU YA KWANZA: KAZI I

A. MAAMKIZI

Maamkizi yafuatayo hutumiwa katika wakati au mazingira gani?

1. Sabalkheri? _____
2. Lala unono! _____
3. Umeamkaje? _____
4. Hujambo? _____
5. Kwaheri! _____

B. VIWAKILISHI

Chagua kiwakilishi sahihi kutoka kwenye mabano ili kujaza nafasi zilizoachwa wazi.

- 6. _____ (Sisi, Yeye) ni mwalimu mzuri.
- 7. _____ (Wao, Mimi) walitusaidia kuchora.
- 8. _____ (Huu, Huyu) ni mwanafunzi mpole.
- 9. _____ (Huyu, Hawa) walikuja kwetu jana.
- 10. _____ (Mimi, Sisi) ni mgonjwa.

C. VITENDAWILI

Tegua vitendawili vifuatavyo.

- 11. Nimezaliwa na mguu mmoja.
Jibu: _____
- 12. Atolewapo nje hufa.
Jibu: _____
- 13. Askari mlangoni.
Jibu: _____

SEHEMU YA PILI: KAZI II

A. MAVAZI

- 14. Tambua mavazi haya?

15. Mimi ni vazi linalovaliwa na watu wanapokwenda shuleni. Mimi ni nani?

Jibu: _____

B. VIHISISHI

Tafuta na upigie mstari kihisishi katika kila sentensi.

16. Lo! Kumbe yeye ni mwizi.

17. Maskini! Ni nani amerarua kitabu changu?

18. Ah! Usiseme hivyo tena.

19. Mama eeh! Joka hili ni kubwa sana.

C. VIHUSISHI

Tumia vihusishi vifuatavyo kujaza nafasi zilizoachwa wazi:

juu ya, ndani ya, karibu na

20. Mwalimu amesimama _____ rafiki yangu.

21. Ndege ametua _____ mpera.

22. Nyoka ameingia _____ shimo.

D. BADILISHA SENTENSI KUWA ZA WINGI

23. Mtoto mdogo analia.

24. Mkoba wangu umeraruka.

25. Shati litafuliwa.

SEHEMU YA TATU: SARUFI

26. Tunga sentensi ukitumia vielezi vifuatavyo.

a) Kisiri _____

b) Asteaste _____

27. Bainisha aina ya maneno yaliyopigiwa mstari.

a) Mtoto alikimbia haraka.

Jibu: _____

b) Baba ameketi juu ya kiti.

Jibu: _____

c) Ingawa alichoka, aliendelea kufanya kazi.

Jibu: _____

d) Lo! Umefanya nini?

Jibu: _____

28. Tambua kiunganishi katika kila kundi la maneno yafuatayo.

a) Licha ya

Jibu: _____

b) Ingawa

Jibu: _____

c) Ijapokuwa

Jibu: _____

d) Bora

Jibu: _____

SEHEMU YA NNE: VIHISISHI NA VIHUSISHI

29. Ambatanisha kihisishi na maana yake.

Kihisishi	Maana
a) Salaale!	_____
b) Do!	_____
c) Ah!	_____
d) Po!	_____

- Huonyesha dharau.
- Huonyesha mshangao wa hali ya juu.
- Huonyesha hali ya kukereka.
- Huonyesha hali ya kushangaa au kutoamini.

30. Bainisha vihusishi katika sentensi zifuatazo.

a) Mtoto amevaa chupi ndani ya kaptura.

Jibu: _____

b) Waliketi ukingoni mwa mto ili wapumzike.

Jibu: _____

c) Walimngoja nje ya lango kuu.

Jibu: _____

SEHEMU YA TANO: UFAHAMU

SOMA KIFUNGU KIFUATACHO KISHA UJIBU MASWALI

SAFARI YA KUTISHA

Nilikuwa nimefika katikati ya gongo la msitu ule. Kwa zaidi ya saa nne, nilikuwa nikihangaika huku nimekanyaga chechele. Mavazi yangu yalikuwa yamerarukararuka kutokana na miba. Magotini na hata viganjani nilikuwa na majeraha kwa kuanguka maweni! Tayari nilikuwa nimepoteza pochi yangu. Sauti nayo ilikuwa imepotea kutokana na kulia na kupiga kamsa. Nilikuwa nikimlilia ndugu yangu mlungizi.

Safari yetu ya kuelekea kwa nyanya ilitumbukia nyongo tulipoamua kuifuata njia ya mkato. Njia ya msituni. Haraka yetu ikatuingiza matatizoni; kumbe haraka haraka haina baraka! Ghafla, nilisikia mluzi wa ajabu. Kufumba na kufumbua, nilimwona nyoka mkubwa ajabu mbele yangu. Moyo wangu ulinipapa kama kwamba ulitaka kufunguliwa utoroke. Macho yakanitoka pima kama ya panya aliyenaswa mtegoni. Nilijaribu kupiga kamsa lakini nikashindwa.

Nikawa kama mtu aliyeng’olewa ulimi. Nilipigwa na butwaa zaidi nyoka yule alipoanza kunizungumzia. Lo! Yapi haya? Tangu lini nyoka akaongea? Nilibaki pale kama mtu aliyepandwa. Miguu yangu nikaihisi ikiwa mizito kuliko nanga. Nyoka yule alitoa sauti ya ajabu na baada ya muda wa bana banua, vijoka vingi ajabu vikafika. Bila kukawia, vilinirukia na kuanza kuyatafuna mavazi yangu. Ole wangu! Punde, koti lile la kuazima likawa halipo tena. Hata viatu vyangu vilitokomea kwa kasi vinywani mwa vijoka vile.

Nilizidiwa na kuanguka chini pu! La kuanguka halikunipa nafuu. Vijoka vile vilianza kuzitafuna nywele, kope na nyusi kichwani mwangu. Dakika chache baadaye kichwa changu kilimeremeta kama kioo juani. Kisha vijoka vile vilikipaka mate nao mwasho ukawa haumithiliki. Mateso hayo yalipoisha vijoka vile viliniondokea na kutokomea.

Sijui nilikopata nguvu kiasi. Niliinuka na kuuponda wa fisi ili kujisalimisha. Lahaula! Lakwata! Kumbe joka lile lilikuwa na uwezo wa kupaa angani. Lilipaa na kunigonga kichwani kwa kishindo. Ghafla vijoka vile vikatokea tena. Kila kijoka kilitumbukiza kila kidole changu kinywani. Vidole vyote vya miguuni na mikononi. Nilijaribu kupiga kamsa lakini vijoka viwili ambavyo vilisalia bila kidole kinywani viliziba kinywa changu kwa mikia yao. Vijoka vingine viwili zaidi viliziba pua yangu.

Sasa kila kijoka kilikuwa na wajibu wa kunitesa. Mkubwa wao naye alionekana kuridhika na kazi yao. Nusura nizimie kutokana na ukosefu wa hewa. Nilijikaza na kwa nguvu za ajabu nikavitingiza vijoka vile na kuvirusha mbali. Nilitimua mbio kama duma. Lo! Niligonga kiambaza kwa kishindo na kuanguka sakafuni. Nilianza kupiga unyende. Kote kulikuwa giza totoro.

Nilimwona mama akiwa na kandili mkononi. Aliniinua na kuanza kunipatia huduma ya kwanza. Kipaji changu kilikuwa kikivuja damu kwa wingi. Mto na mablanketi vilikuwa sakafuni. Mtu angedhani palikuwa na vita kitandani.

31. Kwa nini mhusika alikuwa akihangaika mle msituni?

32. Mwandishi alikusudia kwenda wapi?

33. Kwa nini mhusika aliamua kutumia njia ya mkato?

34. Mluzi aliousikia ulikuwa wa nani?

35. Ni jambo gani lililokuwa la ajabu zaidi kuhusu nyoka yule?

36. Taja vitu viwili ambavyo vijoka vilitafuna au kuharibu.

i) _____

ii) _____

37. Taja sehemu mbili za mwili wa mhusika zilizokuwa na majeraha.

i) _____

ii) _____

38. Mama alimsaidiaje mhusika baada ya kumwona?

39. Mhusika alifanya nini ili kujinasua kutoka kwa vijoka?

40. Mhusika alikimbilia wapi baada ya kujinasua kutoka kwa vijoka?

SEHEMU YA SITA: MSAMIATI NA UFAHAMU

41. Eleza maana ya “Haraka haraka haina baraka” kama ilivyotumika katika kifungu.

42. Eleza maana ya neno kiambaza.

43. Eleza maana ya neno mluzi.

44. Taja vihisishi viwili vilivyotumika katika kifungu.

i) _____

ii) _____

45. Kichwa gani kinafaa zaidi kwa kifungu hiki? Eleza sababu yako.

Kichwa: _____

Sababu: _____

SEHEMU YA SABA: MASWALI YA MAJIBU MAFUPI

46. Taja mambo mawili tunayoweza kujifunza kutokana na kifungu hiki.

i) _____

ii) _____

47. Andika sentensi moja ukitumia neno kandili.

48. Andika sentensi moja ukitumia neno mshangao.

49. Tunga sentensi moja ukitumia kihisishi Lo!

50. Unafikiri mhusika alijifunza somo gani kutokana na tukio hili?

KISWAHILI GREDI YA 4 — MAJIBU

SEHEMU YA KWANZA: KAZI I

A. MAAMKIZI

1. **Sabalkheri?** — Hutumiwa asubuhi.
2. **Lala unono!** — Hutumiwa wakati wa kuagana usiku kabla ya kulala.
3. **Umeamkaje?** — Hutumiwa asubuhi baada ya mtu kuamka.
4. **Hujambo?** — Hutumiwa kumuuliza mtu hali yake.
5. **Kwaheri!** — Hutumiwa wakati wa kuagana.

B. VIWAKILISHI

6. **Yeye** ni mwalimu mzuri.
7. **Wao** walitusaidia kuchora.
8. **Huyu** ni mwanafunzi mpole.
9. **Hawa** walikuja kwetu jana.
10. **Mimi** ni mgonjwa.

C. VITENDAWILI

11. **Uyoga**
12. **Moto**
13. **Ufagio**

SEHEMU YA PILI: KAZI II

A. MAVAZI

14. Kutoka kushoto kwenda kulia:
15. **Rinda**
16. **Shati**
17. **Kofia**
18. **Sare ya shule**

B. VIHISISHI

16. **Lo!**
17. **Maskini!**
18. **Ah!**
19. **Mama eeh!**

C. VIHUSISHI

20. Mwalimu amesimama **karibu na** rafiki yangu.
21. Ndege ametua **juu ya** mpera.
22. Nyoka ameingia **ndani ya** shimo.

D. BADILISHA SENTENSI KUWA ZA WINGI

23. **Watoto wadogo wanalilia.**

24. **Mikoba** yangu imeraruka.
25. **Mashati** yatafuliwa.

SEHEMU YA TATU: SARUFI

26. Tunga sentensi

- a) **Kisiri** — Mtoto alifanya kazi **kisiri**.
b) **Asteaste** — Mgonjwa anapata nafuu **asteaste**.

27. Bainisha aina ya maneno

- a) Mtoto alikimbia **haraka**.
Jibu: Kielezi
b) Baba ameketi **juu ya** kiti.
Jibu: Kihusishi
c) **Ingawa** alichoka, aliendelea kufanya kazi.
Jibu: Kiunganishi
d) **Lo!** Umefanya nini?
Jibu: Kihisishi

28. Tambua viunganishi

- a) **Licha ya** — Kiunganishi
b) **Ingawa** — Kiunganishi
c) **Ijapokuwa** — Kiunganishi
d) **Bora** — Kiunganishi

SEHEMU YA NNE: VIHISISHI NA VIHUSISHI

29. Ambatanisha kihisishi na maana yake

Kihisishi	Maana
a) Salaale!	Huonyesha mshangao wa hali ya juu.
b) Do!	Huonyesha dharau.
c) Ah!	Huonyesha hali ya kukereka.
d) Po!	Huonyesha hali ya kushangaa au kutoamini.

30. Bainisha vihusishi

- a) Mtoto amevaa chupi **ndani ya** kaptura.
Jibu: ndani ya

b) Waliketi **ukingoni mwa** mto ili wapumzike.

Jibu: ukingoni mwa

c) Walimngoja **nje ya** lango kuu.

Jibu: nje ya

SEHEMU YA TANO: UFAHAMU

SAFARI YA KUTISHA

31. **Kwa sababu walipotea msituni baada ya kuchagua njia ya mkato.**

32. **Alikuwa akielekea kwa nyanya.**

33. **Kwa sababu walitaka kufika haraka.**

34. **Mluzi ulikuwa wa nyoka mkubwa.**

35. **Nyoka huyo aliweza kuzungumza.**

36. Vitu viwili vilivyotafunwa/kuharibiwa:

i) **Mavazi/koti**

ii) **Nywele**

Majibu mengine yanayokubalika: viatu, kope, nyusi.

37. Sehemu mbili za mwili zilizokuwa na majeraha:

i) **Magoti**

ii) **Viganja**

38. **Mama alimwinua na kumpatia huduma ya kwanza.**

39. **Alijikaza, akavitingiza vijoka na kuvirusha mbali.**

40. **Alikimbia hadi kugonga kiambaza.**

SEHEMU YA SITA: MSAMIATI NA UFAHAMU

41. **"Haraka haraka haina baraka"** — Inamaanisha kufanya mambo kwa pupa kunaweza kusababisha matatizo au hasara.

42. **Kiambaza** — Ukuta.

43. **Mluzi** — Sauti inayotolewa kwa kupuliza hewa, kwa mfano kwa midomo au chombo cha kutoa mluzi.

44. Vihisishi viwili:

i) **Lo!**

ii) **Ole wangu!**

Majibu mengine yanayokubalika: Lahaula!, Lakwata!, Yapi haya!

45.

Kichwa: Safari ya Kutisha

Sababu: Kwa sababu kifungu kinaeleza safari ya mhusika msituni iliyokumbwa na matukio ya kutisha.

SEHEMU YA SABA: MASWALI YA MAJIBU MAFUPI

46. Mambo mawili tunayoweza kujifunza kutokana na kifungu

- i) **Hatupaswi kufanya mambo kwa haraka bila kufikiria.**
- ii) **Tunapaswa kuwa waangalifu tunaposafiri na kuepuka njia zisizo salama.**

47. Sentensi kwa kutumia neno *kandili*

Mama aliwasha kandili ili tupate mwanga usiku.

48. Sentensi kwa kutumia neno *mshangao*

Nilipata mshangao mkubwa nilipomwona nyoka akizungumza.

49. Sentensi kwa kutumia kihisishi *Lo!*

Lo! Nyoka huyu anaongea!

50. Somo alilojifunza mhusika

Mhusika alijifunza kwamba mtu hapaswi kufanya mambo kwa haraka bila kufikiria, na anapaswa kuwa mwangalifu anapochagua njia ya kusafiria.